

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

1

- Η συμβατική ελευθερία συνιστά απόρροια της αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης και έχει τις ακόλουθες ειδικότερες εκφάνσεις:
 - ▣ Την ελευθερία σύναψης / άρνησης σύμβασης συμβάσεως.
 - ▣ Την ελευθερία επιλογής του αντισυμβαλλομένου.
 - ▣ Την καταρχήν ελευθερία ως προς τον καθορισμό του περιεχομένου της συμβάσεως.
 - ▣ Την ελευθερία ως προς τον καθορισμό του χρόνου ισχύος και του τρόπου λύσεως της συμβάσεως.
- Πέραν των συνταγματικών περιορισμών που τίθενται στην αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, περιορισμούς που αφορούν το αντικείμενο και τους όρους των συμβάσεων μπορεί να θέσει και ο κοινός νομοθέτης με την επίκληση του γενικού συμφέροντος.
- Νομοθετική παρέμβαση σε υφιστάμενη συμβατική σχέση καταρχήν απαγορεύεται, εκτός αν συντρέχει λόγος γενικού συμφέροντος.
- Τέτοιον λόγο γενικού συμφέροντος συνιστά ιδίως ο στόχος προστασίας της εθνικής οικονομίας.
- Όπως όμως και σε κάθε άλλη περίπτωση επέμβασης στην αρχή της οικονομικής ελευθερίας, πρέπει η παρέμβαση αυτή να βασίζεται σε αντικειμενικά και πρόσφορα κριτήρια και να τηρείται ο όρος της αναλογικότητας.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

2

ΣτΕ ΟΛΟΜ 1910/2001 (Δημόσια Κτήματα): Με τις παραπάνω διατάξεις του άρθρου 5 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η οικονομική ελευθερία. Ειδική εκδήλωση του συνταγματικού αυτού δικαιώματος αποτελεί για τους ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η ελευθερία των συμβάσεων, στην οποία ανήκουν, μεταξύ άλλων, η επιλογή καταρτίσεως συμβάσεως και με το Δημόσιο ή νομικά πρόσωπα που ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς και η σύμφυτη αξίωση της τηρήσεως των συμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων. Νομοθετική επέμβαση στην εξέλιξη συνεστημένης συμβατικής σχέσης συνιστά εξαιρετικό μέτρο και δικαιολογείται για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος όπως είναι η βλάβη της εθνικής οικονομίας. Έτσι η σύναψη ή η παράταση συμβάσεως τουριστικής εκμετάλλευσης δημόσιων κτημάτων με όρους χαριστικούς και συνεπώς βλαπτικούς για την εθνική οικονομία, στην εξυπηρέτηση της οποίας συμβάλλει, μεταξύ άλλων, η ορθολογική και προσοδοφόρα τουριστική ανάπτυξη της χώρας, συνιστά λόγο δημοσίου συμφέροντος που δικαιολογεί, καταρχήν, την αναγκαστική αναπροσαρμογή ή και την κατάργηση της συμβάσεως από το νομοθέτη. Το εξαιρετικό όμως αυτό νομοθετικό μέτρο, ως εκ της φύσεως του δικαιολογητικού λόγου της επιβολής του (βλαπτικοί για την εθνική οικονομία συμβατικοί όροι), πρέπει να προβλέπεται με βάση γενικά, αντικειμενικά και πρόσφορα κριτήρια και να λαμβάνεται στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας σε εύλογο από την κατάρτιση της συμβάσεως χρόνο. Έτσι καθίσταται εφικτός ο αποτελεσματικός δικαστικός έλεγχος της συνδρομής του δικαιολογητικού λόγου της επιβολής του μέτρου σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και παραλλήλως επιτρεπτή η διάγνωση του ζητήματος αν οφείλεται και σε ποια έκταση αποζημίωση στον αντισυμβαλλόμενο ιδιώτη.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

3

ΣΤΕ ΟΛΟΜ 1972/2012 (Ειδικό Τέλος Ακινήτων): Ειδική εκδήλωση του συνταγματικού αυτού δικαιώματος αποτελεί για τους ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η ελευθερία των συμβάσεων, στη οποία ανήκουν, μεταξύ άλλων, και η σύμφυτη αξίωση της τηρήσεως των συμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των αντισυμβαλλομένων. Νομοθετική επέμβαση σε συνεστημένη συμβατική σχέση είναι επιτρεπτή ως εξαιρετικό μέτρο, λαμβανόμενο στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας, όταν σοβαροί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, οι οποίοι συνάπτονται με το αντικείμενο της συμβάσεως, δικαιολογούν την ανατροπή της ομαλής εξελίξεως της συμβάσεως ή την μεταβολή των συμφωνηθέντων από τους αντισυμβαλλομένους. Δεν επιτρέπεται, όμως, κατά την έννοια της ως άνω συνταγματικής διατάξεως, επέμβαση του νομοθέτη σε όρους συνεστημένης συμβάσεως, όταν η επέμβαση αυτή δεν αποσκοπεί στην άρση επιβλαβών για το δημόσιο συμφέρον συνεπειών της συμβάσεως, αλλά αποβλέπει σε σκοπό ξένο προς το αντικείμενο αυτής. Εν όψει των ανωτέρω, η προβλεπόμενη στην παράγραφο 11 του άρθρου 53 του ν. 4021/2011 δυνατότητα διακοπής της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος σε καταναλωτή, ο οποίος δεν καταβάλλει, κατά τον οριζόμενο στο άρθρο αυτό τρόπο, το οφειλόμενο από αυτόν ειδικό τέλος, αν και κατά τα λοιπά προσφέρεται στην καταβολή του αντιτίμου του οικείου λογαριασμού κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, αποτελεί συνταγματικώς ανεπίτρεπτη επέμβαση στην συμβατική σχέση μεταξύ του καταναλωτή και του προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος και προσβολή του δικαιώματος του πρώτου για ελεύθερη απόλαυση των απορρεόντων από την σχετική σύμβαση προμηθείας δικαιωμάτων του.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

4

ΣΤΕ ΟΛΟΜ 1116/2014 (Κρατικά Ομόλογα): Επειδή, η επένδυση σε ομόλογα και λοιπούς τίτλους εκδόσεως ή εγγυήσεως κρατών, ως έννομη σχέση παροχής οικονομικής πίστης, δεν είναι απαλλαγμένη του κινδύνου της σύννομης περιουσιακής απώλειας, ακόμη και αν το δίκαιο που διέπει τους τίτλους δεν προβλέπει ότι πριν από τη λήξη τους είναι ενδεχόμενη η επαναδιαπραγμάτευση όρων τους, όπως η ονομαστική αξία, το τοκομερίδιο και ο χρόνος λήξεως. Τούτο, διότι από την έκδοση του τίτλου μέχρι τη λήξη του μεσολαβεί συνήθως ικανό χρονικό διάστημα, κατά το οποίο ενδέχεται να συμβούν γεγονότα απρόβλεπτα που περιορίζουν ουσιωδώς, ακόμη και μέχρι εκμηδενισμού, τις οικονομικές δυνατότητες του κράτους - εκδότη ή εγγυητή των τίτλων. Όταν συμβαίνουν τέτοια γεγονότα, το κράτος νομίμως επιδιώκει επαναδιαπραγμάτευση βάσει της ρήτρας “*rebus sic standibus*”, η οποία οριοθετεί τη γενική αρχή του δικαίου “*facta sunt servanda*”...Συνεπώς, υπό τη δεδομένη μεταβολή των οικονομικών συνθηκών, η οποία αιφνιδίασε και έφερε την Ελληνική Δημοκρατία σε κατάσταση αδυναμίας να εκπληρώνει εμπροθέσμως και στο ακέραιο όλες τις οικονομικής φύσεως υποχρεώσεις της, ήτοι προ του κινδύνου της στάσης πληρωμών και της κατάρρευσης της εθνικής οικονομίας, η επιδίωξη, με τις διατάξεις του άρθρου πρώτου του ν. 4050/2012, μιας επαναδιαπραγμάτευσης μέρους του δημοσίου χρέους που αναμενόταν να έχει θετική έκβαση, δεν αντιβαίνει στα άρθρα 5 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος...Υπό τα δεδομένα αυτά, οι εν λόγω διατάξεις του ν. 4050/2012, όπως θεσπίσθηκαν υπό όλως εξαιρετικές περιστάσεις, ήτοι προ του κινδύνου στάσης πληρωμών και κατάρρευσης της εθνικής οικονομίας λόγω των ιδιαιτέρως δυσμενών συνθηκών που ήδη εκτέθηκαν, δεν αντιβαίνουν, στο σύνολό τους, στα άρθρα 5 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

5

ΣτΕ 504/2026 (Μηχανισμοί Clawback-Rebate): Επειδή, όπως έχει παγίως κριθεί (ΣτΕ 1050-1/2022, 297, 865, 1514/2023, 2275/2024 κ.ά.), για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, ιδίως δε για την αντιμετώπιση οξείας δημοσιονομικής κρίσης, η συγκράτηση της δημόσιας δαπάνης με λήψη μέτρων περιορισμού των χρηματικών απαιτήσεων ιδιωτών που απορρέουν από συμβάσεις παροχής υπηρεσιών υγείας σε ασφαλισμένους των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, είναι επιτρεπτή κατά το Σύνταγμα, εάν κατά την κρίση του νομοθέτη, η οποία υπόκειται στον οριακό έλεγχο συνταγματικότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποτελεί μέτρο αναγκαίο και πρόσφορο...Επειδή, οι προαναφερθείσες ρυθμίσεις, υπηρετώντας επιτακτικό δημόσιο συμφέρον, δεν αντιβαίνουν στις συνταγματικές διατάξεις για την προστασία της οικονομικής ελευθερίας και της περιουσίας και τις αρχές της αναλογικότητας και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεδομένου ότι, όπως έχει ειδικότερα κριθεί, ο νομοθέτης περιόρισε μεν τη δικαιοπρακτική ελευθερία των εν λόγω επιχειρήσεων, αλλά δεν επέβαλε την παροχή των υπηρεσιών τους στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. με όρους αμοιβής που οι ίδιες δεν αποδέχονται. Τούτο δε διότι, οι επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ήσαν συμβεβλημένες με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. κατά τον χρόνο δημοσίευσης του ν. 4172/2013 στην ΕτΚ (23.7.2013), είχαν τη δυνατότητα είτε να μη συμβληθούν με τον Οργανισμό μέχρι τη λήξη του χρόνου ισχύος του μέτρου (31.12.2015), είτε να συμβληθούν αναλαμβάνοντας τον επιχειρηματικό κίνδυνο που το μέτρο αυτό συνεπάγεται. Οι δε επιχειρήσεις, οι οποίες ήσαν συμβεβλημένες με τον Οργανισμό κατά τον ως άνω χρόνο (23.7.2013), εάν δεν αποδέχονταν το μέτρο, είχαν τη δυνατότητα να επικαλεσθούν τη θέσπισή του για να λύσουν τις συμβάσεις τους με καταγγελία.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ)

6

- Παραδείγματα νόμιμων περιορισμών στη συμβατική ελευθερία αποτελούν μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα:
 - ▣ Η απαγόρευση κατάρτισης συμβάσεων που αντίκεινται στα χρηστά ήθη.
 - ▣ Η απαγόρευση κατάρτισης συμβάσεων που προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.
 - ▣ Η επιβολή ρήτρας απαγόρευσης ανταγωνισμού, εκτός των περιπτώσεων που τίθεται ζήτημα καταχρηστικότητας.
 - ▣ Η απαγόρευση αναγραφής στις συμβάσεις που συνάπτουν τα πιστωτικά ιδρύματα με τους καταναλωτές ορισμένων γενικών όρων συναλλαγών που έχουν κριθεί αμετακλήτως ως καταχρηστικοί: Δεν παραβιάζεται με τον τρόπο αυτόν η πιστωτική ελευθερία των πιστωτικών ιδρυμάτων, γιατί υφίσταται κρατική υποχρέωση προσδιορισμού της συναλλακτικής συμπεριφοράς των προμηθευτών έναντι των καταναλωτών με γνώμονα το ευρύτερο κρατικό ενδιαφέρον για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την προστασία των καταναλωτών.
 - ▣ Η υποχρέωση ονομαστικοποίησης των μετοχών ορισμένων κατηγοριών εταιρειών: Ο στόχος της επιβολής της είναι ο έλεγχος τυχόν ασυμβίβαστων ιδιοτήτων και η αποτροπή τυχόν αθέμιτης επιρροής στην οικονομική ζωή.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ)

7

- Η ελευθερία αυτή αφορά τόσο την πρόσβαση, όσο και την παραμονή ενός προσώπου (φυσικού και νομικού) σε ορισμένη αγορά.
- Συνδέεται επομένως με την επιχειρηματική ελευθερία και συνεπάγεται και την απαγόρευση του αθέμιτου ανταγωνισμού.
- Αφορά βέβαια τους μεμονωμένους ιδιώτες, αλλά συνιστά ιδίως θεσμική εγγύηση ενός συστήματος ελεύθερου ανταγωνισμού.
- Αυτό το σύστημα ελεύθερου ανταγωνισμού κατοχυρώνεται και από τους ενωσιακούς κανόνες, οι οποίοι προβλέπουν την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό και απαγορεύουν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού.
- Στα πλαίσια αυτού του συστήματος εντάσσεται και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής ανταγωνισμού, όπως επίσης και η πρόβλεψη εγγυήσεων για την απρόσκοπτη επιτέλεση των καθηκόντων της.
- Επιβάλλεται επομένως και η κρατική παρέμβαση, στην περίπτωση που αυτή κρίνεται απαραίτητη για την εξασφάλιση ανταγωνιστικών συνθηκών στην αγορά.
- Η κρατική όμως παρέμβαση μπορεί να έχει και τη μορφή επιβολής περιορισμών στον ελεύθερο ανταγωνισμό, στον βαθμό που αυτό χρειάζεται για την εξυπηρέτηση κάποιου γνήσιου στόχου γενικού συμφέροντος.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ)

8

- Χαρακτηριστικό παράδειγμα ως προς το τελευταίο αποτελεί η επιβολή υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.
- Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να επιβάλλονται επειδή οι επιχειρήσεις παροχής ηλεκτρικής ενέργειας είναι επιφορτισμένες με την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, ήτοι οικονομικών υπηρεσιών που υπηρετούν στόχους γενικού συμφέροντος.
- Με την πρόβλεψη υπηρεσιών κοινής ωφέλειας επιδιώκεται να καλυφθούν ιδιαίτερες περιπτώσεις με πιο ευνοϊκούς όρους από εκείνους που θα υπήρχαν αν αφηνόταν ολοκληρωτικά η ρύθμιση ενός θέματος στην αγορά με βάση τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού
- Οι περιπτώσεις αυτές αφορούν συνήθως τους πιο ευάλωτους καταναλωτές, καθώς και κάποιους καταναλωτές στους οποίους η ηλεκτρική ενέργεια θα παρεχόταν κανονικά σε πιο αυξημένη τιμή λόγω ειδικών περιστάσεων.
- Από την ελληνική πραγματικότητα, παραδείγματα επιβολής υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας συνιστούν μεταξύ άλλων τα ειδικά τιμολόγια παροχής ηλεκτρικής ενέργειας στους πολυτέκνους και το κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο που αφορά την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε χαμηλότερες τιμές σε συγκεκριμένες ευπαθείς ομάδες καταναλωτών.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ)

9

ΣτΕ 1410/2022 (Κατάχρηση Δεσπόζουσας Θέσης): Επειδή, εξ άλλου, κατά τις διατάξεις αυτές [του ν. 3951/2011] δεν απαγορεύεται αυτή καθ' εαυτήν η δεσπόζουσα θέση, παρά μόνο η καταχρηστική της εκμετάλλευση. Η απαγόρευση αυτή, από την σκοπιά της ελληνικής συνταγματικής τάξης, συνιστά κατ' ουσίαν νομοθετική εξειδίκευση της θεμελιώδους διατάξεως του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, που προστατεύει την οικονομική ελευθερία... από την άποψη δε αυτή και ο ν. 3951/2011, αντιστοίχως, συνιστά, κατ' ουσίαν εκτελεστικό νόμο του Συντάγματος και πρέπει, παράλληλα προς το ενωσιακό δίκαιο, να ερμηνεύεται υπό το φως και των διατάξεων αυτών, οι οποίες όπως συνάγεται από την μορφή υπό την οποία κατοχυρώνουν την οικονομική ελευθερία (ως ελευθερία συμμετοχής), αλλά και από τα όρια, τους περιορισμούς, και τις προϋποθέσεις υπό τα οποία κατοχυρώνουν την ελευθερία αυτή, δεν καθιερώνουν σύστημα ελεύθερης (δηλαδή αρρύθμιστης) αγοράς, αλλά σύστημα κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Υπό το φως λοιπόν των διατάξεων αυτών...το αγαθό που προστατεύουν οι διατάξεις για τον ελεύθερο ανταγωνισμό...είναι αυτή καθ' εαυτήν η ανταγωνιστική δομή της αγοράς, δηλαδή, το ατομικό δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην οικονομική ζωή. Για αυτό και δεν απαγορεύεται αυτή καθ' εαυτήν η απόκτηση και διατήρηση δεσπόζουσας θέσης, αν αυτή απορρέει από την εγγενή αξία της παροχής, αφού σε αυτό ακριβώς, δηλαδή στον ανταγωνισμό ως προς την ουσία της παροχής, έγκειται η ελευθερία (ισότιμης) συμμετοχής στην οικονομική ζωή. Αυτό που είναι, αντιθέτως, συνταγματικά ανεπίτρεπτο, είναι το να επωφελείται μια επιχείρηση όχι από την αναγνώριση στην αγορά της αξίας της παροχής της, αλλά από αυτή καθ' εαυτήν την ισχύ στην αγορά που αποκτά χάρις ακριβώς στην δεσπόζουσα θέση της.

ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 5 ΠΑΡ 1 Σ (ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ)

10

ΔΕΕ C-523/18 Engie Cartagena SL:

- Η έννοια των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας την οποία προέκρινε ο ενωσιακός νομοθέτης αφορά ουσιαστικά υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τις δημόσιες αρχές σε επιχειρηματία ο οποίος αν ελάμβανε αποκλειστικά υπόψη τα εμπορικά του συμφέροντα:
 - ▣ Δεν θα αναλάμβανε καθόλου τις υποχρεώσεις αυτές.
 - ▣ Δεν θα τις αναλάμβανε στην ίδια έκταση και με τους αυτούς όρους.
- Επομένως, η έννοια των υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας αντιστοιχεί:
 - ▣ Σε μέτρα δημόσιας παρεμβάσεως στη λειτουργία της συγκεκριμένης αγοράς.
 - ▣ Τα οποία επιβάλλουν στις επιχειρήσεις του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας προς τον σκοπό επιδίωξης γενικού οικονομικού συμφέροντος την υποχρέωση να ενεργοποιούνται στην εν λόγω αγορά βάσει κριτηρίων επιβαλλόμενων από τις δημόσιες αρχές.
 - ▣ Κατά συνέπεια, η ελευθερία των επιχειρήσεων αυτών να ενεργοποιούνται στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας περιορίζεται υπό την έννοια ότι με γνώμονα αποκλειστικά τα εμπορικά τους συμφέροντά τους οι επιχειρήσεις είτε θα αρνούνταν την προμήθεια ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών είτε θα προμήθευαν ορισμένα αγαθά και υπηρεσίες σε άλλη έκταση και με άλλους όρους.